

DET KONGELIGE
ARBEIDSDEPARTEMENT

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
201101355

Vår ref.
11/3231-

Dato
17.10.2011

Svar på høring - utkast til forskrift om innsamling og behandling av helseopplysninger i nasjonalt register over hjerte- og karlidelser

Det vises til brev fra Helse- og omsorgsdepartementet av 8. juli 2011.

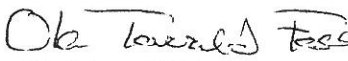
Arbeidsdepartementet har etter avtale fått utsatt høringsfrist til 14. oktober 2011.

Arbeidsdepartementet har forelagt høringen for fra Arbeidstilsynet og Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI), som har gitt sine høringssvar, se vedlegg. Departementet har for øvrig ingen merknader til saken.

Med hilsen

Eva Strømsnes (e.f.)
avdelingsdirektør

Ola Torvald Foss
Seniorrådgiver

Vedlegg

Postadresse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Einar Gerhardsens
plass 3

Telefon
22 24 90 90
Org. nr.
983 887 457

Administrasjons- og
utviklingsavdelingen
Telefaks

Saksbehandler
Ola Torvald Foss
901 39 164

Arbeidstilsynet

VÅR DATO
29.09.2011
DERES DATO

VÅR REFERANSE
2011/21753 104664/2011
DERES REFERANSE
11/3231

VÅR SAKSBEHANDLER
Axel Wannag
Marte Kvaløy tlf 996 99 126

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

SVAR PÅ HØRING - UTKAST TIL FORSKRIFT OM INNSAMLING OG BEHANDLING AV HELSEOPPLYSNINGER I NASJONALT REGISTER OVER HJERTE- OG KARLIDELSER

Det vises til brev fra Arbeidsdepartementet av 26.09.2011 samt høring fra Helse- og omsorgsdepartementet om utkast til forskrift om innsamling og behandling av helseopplysninger i nasjonalt register over hjerte- og karlidelser. Direktoratet for arbeidstilsynet har følgende merknader til høringen;

Det nasjonale fellesregisteret består av to deler, Basisregisteret og Medisinske kvalitetsregistre. Hensikten med Basisregisteret er å gi grunnlag for overvåking av de aktuelle sykdommene og årsaksforskning. De Medisinske registrene har som formål å gi opphav til kvalitetsforbedringer av behandling og gi grunnlag for klinisk forskning.

Arbeidstilsynets interesse er forebyggingspotensialet i registeret ved årsaksforskningen i Basisregisteret. Hvordan en har tenkt seg dette er imidlertid lite omtalt. For årsaksforskning har man behov for eksponeringsdata av akseptabel kvalitet. Dette er det ofte vanskelig å samle inn i ettertid når man får mistenke om en ny eksponering som årsak til hjerte/kar problemer. Fellesregisteret vil ha adgang til individuelle faktorer på det tidspunkt sykdommen oppstår ved data fra de Medisinske registrene, mens ytre miljøeksponeringer og arbeidsmiljøeksponeringer ikke vil være omtalt.

Basisregisteret har en viss mulighet for å knytte personen til ytre miljøeksponeringer ved kommune/bydelsadressen, men det legges ikke opp til at registrert skal fange opp hjerte/karskadelige forhold fra arbeidsmiljøet. Den beste måte å finne "nye" hjerte/kar skadelige eksponeringsforhold er ikke registre med et begrenset sett av variabler – men longitudinelle befolkningsundersøkelser som Framingham, Whithall og Nord-Trøndelag-undersøkelsene hvor variabelmengden er stor nok til å fange opp flest mulige eksponeringsfaktorer.

Et eksempel nå er de siste analysene fra Whithall II studien (Kivimäki et al. Annals of Internal Medicine April 2011, v 154(7), 457-463) som viser at lange arbeidsdager i seg selv gir en risiko for hjerteinfarkt. Ved 10 timer øker risikoen til 1,45 og fra 11 timer og mer var risikoen økt til 1,67. Med tanke på at det er mange som har lange arbeidsdager vil selv en moderat økning i risikoen resultere i relativt mange unødvendige sykdomstilfeller. Effekten trenger ikke være ubetydelig.

Nytten av registret vil således være begrenset om ikke registerdataene kan koples opp til longitudinelle befolkningsundersøkelser som Nord-Trøndelag-undersøkelsen. Helsemyndighetene bør derfor støtte både opprettelsen av Hjerte/kar-registeret (og

POSTADRESSE
Postboks 4720 Sluppen
7468 Trondheim
Norge

E-POST
post@arbeidstilsynet.no
INTERNETT
www.arbeidstilsynet.no

TELEFON
815 48 222
TELEFAKS
73 19 97 01

ORGANISASJONSNR
974761211

videreføringen og videreutviklingen av Nord-Trøndelag-undersøkelsen) om vi ved hjelp av årsaksforskning skal kunne finne de nødvendige forebyggende tiltak for hjerte/kar sykdommer fra både ytre miljø- og arbeidsmiljøeksponeringer. Arbeidstilsynet vil sterkt støtte dette.

Med hilsen
Direktoratet for arbeidstilsynet

Gry Singsaas
avdelingsdirektør, Lov og regelverk
(sign.)

Marte Kvaløy
rådgiver, Lov og regelverk
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

Axel Wannag Arbeidstilsynet Indre Østland

Statens
arbeidsmiljøinstitutt
National Institute of
Occupational Health

Arbeidsdepartementet
Arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdelingen
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Deres/Your ref.
11/3231

Vår/Our ref.
201100547-2/PMO/008

Dato/Date
11.10.2011

Vår saksbehandler: Tore Tynes, tlf 23 19 51 61, e-post: tore.tynes@stami.no

Utkast til forskrift om innsamling og behandling av helseopplysninger i nasjonalt register over hjerte- og karlidelser – høringsuttalelse fra Statens arbeidsmiljøinstitutt

STAMI er positive til at det nå opprettes et personidentifisert nasjonalt register over hjerte- og karlidelser med primærmål overvåking av forekomst og årsaksforskning.

STAMI er positive til at det i § 3-1 er gitt hjemmel for utarbeidelse av statistikk. STAMIs avdeling NOA (Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø og helse) har etter opprettelsen for fem år siden samlet inn, bearbeidet og formidlet statistikkdata til ulike brukere. NOA vil bli en aktiv bruker av det nye registeret. Spesielt er NOA interessert i statistikk etter yrke, næring og utdanning.

Faktorer i arbeidsmiljøet kan ha betydning for forekomsten av hjerte- og karlidelser og pr. i dag er kunnskapen om forekomsten som skyldes yrkeseksponering mangelfull i Norge. Når det nå blir mulig å forske på årsaksforhold i arbeidsmiljøet, vil dette i neste omgang kunne gi økt forebyggende innsats mot hjerte- og karlidelser på arbeidsplassen.

STAMI ser det som positivt at det presiseres at datakvaliteten vil være av stor betydning for registerets nytteverdi og i hvilken grad det vil kunne tjene sitt formål og at man legger opp til å registrere de viktigste risikofaktorene for hjerte- og karsykdom; forekomst av tidlig hjerte- og karsykdom (spesielt sykdom i kransarteriene) i familien, høyt blodtrykk, høyt kolesterol, sukkersyke, fedme og røyking.

I høringsnotatet omtales påkobling av sosioøkonomiske data i SSB, spesielt nevnes demografiske data som yrke, bransje og utdanning. STAMI foreslår at også næring tas med i en slik kobling. Dette vil gi oss mulighet til å lage studier der yrke og næring i kombinasjon kan brukes som inngangsport i prosjekter der vi ønsker å se nærmere på årsaksforhold i spesielle yrker i utsatte bransjer.

STAMI vil også være en bruker av registeret i forbindelse med forskning på arbeidsmiljøets betydning for hjerte- og karlidelser. En finsk studie har beregnet at 12 prosent av dødsfallene på grunn av hjerte- og karlidelser kan være arbeidsrelaterte, i en dansk studie var tilsvarende

---

Postadresse:
Postal address:
Pb 8149 Dep.
NO-0033 Oslo, Norway

Besøksadresse:
Visiting address:
Gydas vei 8
Majorstuen

Telephone: +47 23 19 51 00
Telefax: +47 23 19 52 00
Org. nr. 874 761 222

E-mail: stami@stami.no
www.stami.no

tall henholdsvis 16 prosent blant menn og 22 prosent blant kvinner. Fysisk inaktivitet i arbeidet, høyt arbeidspress, liten kontroll over egen arbeidssituasjon og skiftarbeid er mulige risikofaktorer, men også eksponering for visse typer kjemiske stoff (passiv røyking, eksos, karbonmonoksid og karbondisulfid) kan være mulige risikofaktorer.

I levekårsundersøkelsen helse i 2008 (Statistisk sentralbyrå) rapporterte om lag 9 prosent av alle yrkesaktive og 28 prosent av alle ikke-yrkesaktive at de hadde en hjerte- og karsykdom diagnostisert av lege.

I en metaanalyse av 14 studier av hjertesykdom og "arbeidsmiljøstress" fant man en assosiasjon for (i) "job strain" (arbeid med store krav til produksjon og effektivitet og som i liten eller ingen grad involverer bruk av kreative ferdigheter eller beslutningstaking autoritet), (ii) høye krav og lav kontroll og (iii) organisatorisk urettferdighet. Alle de nevnte risikofaktorer i arbeidsmiljøet vil være aktuelle for STAMI i fremtidige prosjekter og vi ser det som svært positivt at det nå blir etablerte et nasjonalt register med kvalitetsdata som kan kobles til arbeidsmiljødata.

Nattarbeid har også vært diskutert som en risikofaktor for hjerte- og karlidelser. Flere studier har vist at skiftarbeidere har en høyere risiko for å utvikle hjerte- og karsykdom over tid, men tilsvarende mange studier har ikke funnet støtte for en slik sammenheng. Derfor vil også dette være et aktuelt tema for STAMI når det nye registeret kommer i gang.

Et tema som det er forsket lite på er arbeid i kalde omgivelser og hjerte- og karlidelser. Som følge av at mange i Norge opplever arbeid i kalde omgivelser er dette et aktuelt tema for STAMI.

Oppsummert ser STAMI det som svært positivt at det nå blir opprettet et nasjonalt register over hjerte- og karlidelser. Dette vil gi gode muligheter for overvåking av status og utvikling av disse sykdommene i arbeidslivet. Videre vil epidemiologisk årsaksforskning der arbeidsmiljøets betydning for forekomsten av slik sykdom i Norge kartlegges, gi myndigheter, tilsyn, partene og bedriftshelsetjenestene større treffsikkerhet i det forebyggende arbeidet på arbeidsplassen.

Med vennlig hilsen

Pål Molander
direktør

Postadresse:
Postal address:
Pb 8149 Dep.
NO-0033 Oslo, Norway

Besøksadresse:
Visiting address:
Gydas vei 8
Majorstuen

Telephone: +47 23 19 51 00
Telefax: +47 23 19 52 00
Org. nr. 874 761 222

E-mail: stami@stami.no
www.stami.no